

Aleister Crowley, 1875–1947

Autor: Kerry Bolton

Thelemský stát

Podoba thelemské vlády je do jisté míry nastíněna v *Knize zákona* jako svébytná forma korporativismu: „Stav mnohosti ať je spoután a mějte jej v ohavnosti: ty nemáš jiného práva, než konat svoji vůli“. 1] V protikladu k anarchistickým či nihilistickým výkladům thelemské zásady „konej svou vůli“ však Crowley definoval thelemský stát jako dobrovolné sdružení pro blaho celku. Vůle jednotlivce se uskutečňuje prostřednictvím společenské spolupráce. Vůle jednotlivce a společenská povinnost nemají být v rozporu a jednotlivec má „v dokonalé kázni a bez jakéhokoliv rozporu sloužit svému já i společnému prospěchu“. 2]

Crowley kladl důraz na to, aby nedošlo k záměně jeho učení s anarchismem nebo liberalismem. I když jeho *Liber Oz* („Práva člověka“) 3] působí jako recept na naprostou svobodu jednotlivce, neomezovanou společenskými konvencemi, dodával k tomu sám Crowley, že „toto prohlášení nesmí být bráno jako pobídka k bezuzdnému individualismu“. 4]

Ve svém dokumentu – jakési crowleyovské variaci na papežské encyklyce – o dobré vládě pak vysvětluje:

Nastavil jsem svobodě jednotlivce hranice. Každý člověk totiž v tomto mnou navrhovaném státě plní vlastní skutečnou vůli svým ochotným přijetím řádu nezbytného pro blaho všech – a tedy i pro něj samého. 5]

Jelikož Crowley odmítal demokracii a vše, co mu příliš zavánělo „otrockou morálkou“, 6] musel přijít s novým pojetím státu. Podobně jako někteří jeho současníci, včetně mystiků jako Evola a Yeats, 7] se i Crowley obával o osud kultury v prostředí nadvlády merkantilismu, materialismu a industrialismu, v čemž spatřoval nástup éry masové uniformity, zvěstované rovnostářstvím. I zde se uchýlil k analogiím ze světa biologie:

Žádná dvě stvoření na celém světě nejsou totožná – ať tedy všichni mají odlišné vlastností a kvality a nikdo není dokonale stejnou kopií jiného. Takto jasně ostatně zní i hlas skutečné vědy: „Rozmanitost je klíčem k evoluci.“ Věz tedy, můj synu, že všechny zákony, systémy, zvyky, ideály a standardy, jež vedou k uniformitě, stojí v přímém rozporu s vůlí přírody měnit se a vyvíjet skrze mnohost – a proto jsou odsouzeny k nezdaru. Celou silou svého lidství vzdoruj těmto silám – změna, proti níž stojí, je totiž životem, a ony smrtí. 8]

Tento biologický (nikoliv tedy metafyzický) přístup Crowley podtrhuje odkazem na původ odlišností mezi lidmi v „rase, podnebí a dalších podobných podmínkách. Tento standard se opírá o širší výklad biologických faktů“. 9]

Pasáž z *Knihy zákona* „Vy jste proti lidu, mí vyvolení!“, 10] vysvětluje Crowley následovně:

Zavržení prázdných demokratických frází. Nemá smysl předstírat lidskou rovnost: fakta mluví jasně. A my nebudeme setrvávat tupě uspokojení jako hovězí dobytek, jako nějaké lidské stádo“. 11]

Thelema a korporativismus

Demokratické státy, tedy ztělesnění rovnosti a z ní plynoucí uniformy, měl nahradit tzv. „organický“ či „korporativistický“ stát. Toto pojetí státu lze chápat v první řadě biologicky: organismus celého těla (odtud tedy korporativismus: *corpus* – lat. tělo) s odlišnými orgány (jednotlivci, rodiny, řemesla atd.), jež fungují podle své vlastní přirozenosti a současně se podílejí na zdraví a prospívání celého organismu (společnost), kde stát plní úlohu „mozku“, jež koordinuje jednotlivé části. V Anglii se vžilo označení „cechovní socialismus“, u kontinentální levice pak spíše „syndikalismus“.

Korporativismus však měl i metafyzický rozměr, díky čemuž sloužil jako základ pro společenské uspořádání tradičních společností, včetně cechů středověké Evropy a korporací antického Říma. V tradičních společnostech bylo cechovní či korporativistické společenské uspořádání stejně jako všechno ostatní vnímáno jako pozemský odraz kosmického řádu či božského organismu, a kasta tak byla v první řadě duchovním, etickým a kulturním nástrojem – v ostrém protikladu k ekonomickým „třídám“ pokleslých sekulárních společností. Proto korporativismus coby tradicionalistickou odpověď na třídní společnost podporoval i Julius Evola. 12]

Crowley své pojetí organického státu dále rozpracovává v *De Ordine Rerum*:

Každá buňka v těle je podřízena obecné fyziologické kontrole, a my, kteří touto vládou budeme, se nebudeme ptát, zda je každá individuální jednotka oné

struktury vědomě šťastná. Záleží nám na tom, aby byla každá z nich spokojena se svou funkcí a chápala svůj vlastní úkol jako nezbytný a posvátný, bez závisti vůči jiným. Protože vytvořit se dá jen takový svobodný stát, jehož ústřední vůlí bude blaho všech. 13]

Crowley tedy v žádném případě nebyl misantropem a záleželo mu na osvobození jednotlivce ze zajetí šedé nedefinované masy tím, že mu nabídne výživu pro jeho hmotný a tím pádem i kulturní blahobyt do té míry, v jaké mu to jeho přirozenost umožňuje. Systematická kultivace svého vlastního obrazu coby ztělesnění „zla“ tak byla pro Crowleyho spíše osobním rozmarem, který měl pravděpodobně původ v jeho temném smyslu pro humor, narcismu, a také přísné výchově **Plymouthských bratří (darbystů)**, kde měl to potěšení slyšet z úst své matky, že je Antikrist, což podle všeho mělo značný na jeho budoucí myšlení i konání.

Volný čas jako základ kultury

Crowley se hodně věnoval zásadnímu problému všech neortodoxních ekonomických a společenských teoretiků, tedy zkrácení pracovní doby v situaci, kdy nový hospodářský systém zajistí všeobecný hmotný nadbytek, a tak osvobodí lidstvo z okovů ekonomické nutnosti.

Po splnění závazků ke společenskému řádu by mělo člověku zůstat „dostatek volného času a energie“, které by mohl strávit „usilováním o osobní uspokojení“. 14] Dostatek volného času, oproštěného od čistě ekonomických úvah, vnímal jako základní předpoklad vitální kultury. Příkladem mu v tom byl rozkvět kultury ve středověku, pochopitelně spojený s duchovním ukotvením společnosti.

Crowley si podobně jako zastánci sociálního kreditu a někteří nemarxističtí socialisté a reformátoři přál proměnit hospodářský systém tak, aby mohlo dojít ke zkrácení pracovní doby. Jeho poznámky k úloze peněz jsou velice bystré. Stejně jako teoretici sociálního kreditu si i Crowley uvědomoval nevyhnutelnou úlohu peněz při proměně společenského i ekonomického systému. Byl obeznámen s časopisem A. R. Orage *New Age*, na jehož stránkách se setkávali nejlepší duchové sociálního kreditu, cechovního socialismu i různé literáty. (Crowley se o časopise v jiných souvislostech zmiňuje ve své autobiografii. 15] Svou vlastní ekonomickou a finanční politiku načrtává dosti přesvědčivě:

Co jsou to peníze? Prostředek směny, vytvořený za účelem zprostředkování obchodních transakcí. Mazadlo mechanismu. Velmi dobře – a co když se tento mechanismus namísto toho, abyste ho nechali volně a hladce běžet, snažíte zadřít? Bráníte mu uskutečnit jeho pravou vůli. Každá „restrikce“ oběhu bohatství je tedy přímým porušením zákona Thelemy. 16]

Po zabezpečení hmotných potřeb občanů lze energii vydávanou na hospodářské potřeby

napřít k tvorbě kultury. V thelemském státě by tak vládnoucí kasta občany směřovala k zapojení do vyšších aspektů života, což by vedlo ke kulturnímu rozkvětu: „A protože lidé bývají často neznalí rozkoši, ukažme jim Umění života“. 17] V takovémto zřízení by vyrostla vysoká kultura, na níž by se každý občan dokázal podílet – nebo ji přinejmenším ocenit:

„Po zabezpečení hospodářského blahobytu je smíš vésti k nebeským výšinám poezie i prózy, hudby, malby a sochařiny – a nakonec až k lásce k duchu samému, s jeho neukojitelnou radostí ze všeho poznání“. 18]

V thelemském státě by tak každý jednotlivec dostal možnost naplnit svou pravou vůli. Crowley však tvrdil, že větší část pravých vůlí – „hvězd“ – by se spokojila s uspokojením čerpaným z víceméně ryze materiální existence, jelikož postrádají ambice přesahující „pohodlí a živočišné požitky“, a tak by se spokojili se svým stávajícím postavením v hierarchii. Lidé, jejichž skutečná vůle by mířila výše, by dostali příležitost k její realizaci „vytvořením třídy morálně a intelektuálně nadřazených mužů a žen“. V takovémto státu, přestože by lidem „nic nechybělo“, by vládnoucí vrstva užívala schopností občanů – v souladu s jejich přirozeností – s cílem vytvořit vyšší kulturu i politiku. 19]

Řemesla a cechy

Crowley neopomněl ani otázku industrializace a úlohy techniky v procesu dehumanizace, nebo jak by možná řešili tradicionalisté, *desakralizace*: 20]

Stroje už takřka úplně dovršily likvidaci řemesel. Člověk dnes nepracuje, ale krmí stroj. Produktem je dokonale standardizovaná prostřednost... Místo mužů a žen, kteří jsou každý svou vlastní hvězdou, tak máme beztvárovou masu. 21]

V souladu s jeho podporou organického státu a resakralizace práce coby řemesla pracoval Crowley s cechem coby základní jednotkou thelemského uspořádání společnosti. Cech byl i základní jednotkou jeho vlastního esoterického řádu Ordo Templi Orientis (OTO):

Před tváří Areopagu stojí nezávislý Cechovní parlament. V našem řádu se bez ohledu na svůj stupeň sdružují příslušníci každého řemesla, umění, vědy či profese do cechu, v němž si ustavují svá vlastní pravidla a zákony, s cílem svého prospěchu ve všem, co se týká jejich práce a obživy. Každý cech si ze svých řad volí vynikajícího muže, který jej zastupuje před Areopagem osmého stupně; před tímto orgánem se také řeší veškeré spory mezi různými cechy; rozhoduje se podle zásad Řádu. Jeho rozhodnutí podléhají ratifikaci Svatyně poznání/gnóze a tudíž trůnu. 22]

Cechovní organizace OTO tak ztělesňuje společnost jako mikrokosmos ideálního uspořádání společnosti, již chtěl Crowley vytvořit v thelemském zřízení: „Skutečné věci jsou totiž jen obrazem něčeho jiného; člověk je mapou vesmíru; a totéž pak platí i pro společnost, jen ve větším měřítku. 23]

V Crowleym nastíněném korporativistickém státě mají být všechny samosprávné profese zastoupeny v „cechovním parlamentu“. Tento korporativistický systém se coby alternativa ke kapitalismu i marxismu těšil poměrně široké podpoře a v jeho prospěch vystupovali mj. Evola, D’Annunzio, syndikalisté či katoličtí tradicionalisté. O jeho uskutečnění se z části úspěšně pokusil Mussolini. Pro Crowleyho jistě paradoxně se ke korporativismu obrátili v Dollfusově Rakousku a Salazarově Portugalsku při aplikaci katolického sociálního učení.

Hierarchie v thelemském státě

Crowley nazývá masy ve svém systému vlády „lidmi Země“, kteří ještě nedospěli do takového stadia vývoje, aby se mohli podílet na vládě, a před královskou hlavou tak mají být zastoupeni těmi, jejichž závazkem je služba. 24] Vládnoucí vrstva sestává ze Senátu, vybíraného ze Sboru volitelů, 25] tedy lidí, kteří se zavázali ke službě prostřednictvím osobního zřeknutí se majetku i bohatství a přijetí „slibu chudoby“. 26] Všeobecné volební právo pochopitelně při vytváření thelemské vlády uplatňováno není:

Zásada všelidové volby je smrtelnou pošetilostí, jejíž následky jasně vidíme v každé tak zvané demokracii. Zvolen zde vždy bývá někdo prostřední; bezpečná volba, spolehlivý člověk, který se většinou přičí o kus méně než ti ostatní; nikdy ale nejdne o génia, který by se zasloužil o pokrok a osvícení. 27]

Sbor volitelů vybírá panovník z řad dobrovolníků, kteří musí projevit zdatnost těla i ducha a „široké všeobecné znalosti“ historie, umění vládnout i filozofie. 28]

Tento korporativistický a monarchický systém byl vytvořen s cílem „shromáždit všechny pomyslné rozběhlé nitě lidských vášní a zájmů a utkat z nich harmonickou tapisérii...“ která by korespondovala s kosmickým řádem. 29]

Crowley a fašismus

Uskutečnění thelemského ideálu se asi nejvíce přiblížil ve svém Svobodném městě Fiume italský básník a válečný hrdina G. D’Annunzio. Tento ministát řízený uměleckými zásadami přilákal nesčetné rebely a volnomyšlenkáře, od anarchistů a syndikalistů po nacionalisty. 30] Crowley se o D’Annunziovi ve své autobiografii kupodivu nezmiňuje, přestože Itálii navštívil v roce 1920 – tedy právě v době, kdy se D’Annunziovo fiumské dobrodružství uzavíralo. 31]

O italských fašistech Crowley napsal: „Už nějaký čas se zajímám o *Fascismo*, který je mi velmi sympatický, bez ohledu na svou nelegitimitu – autorita ústavy je pro všechny praktické

účely mrtvou literou“. 32] *Fascisti* vnímal svým charakteristicky poetickým způsobem, když popsal černé košile hlídkující u kolejí jako „úžasné“. „Mají v sobě malebnost operních zbojníků“. V souvislosti s „Pochodem na Řím“ pak označil chování fašistů za „obdivuhodné“.

Pozitivní postoj rychle vystřídal rozčarování, když se Mussolini v Crowleyho očích stal jen dalším typickým politikem, připraveným odložit své zásady, pokud se naskytne šance zajistit si tak podporu lidu. Masová povaha fašistického hnutí se příliš nepozdávala ani dalším k fašismu původně sympatickým literátům jako Wyndham Lewis a W. B. Yeats. Crowley tři dny sledoval vývoj přímo v Římě a byl silně rozčarován kompromisy režimu se Svatým stolcem, který pokládal za Mussoliniho „nejnebezpečnějšího protivníka“. 33] Mezi pasivními pozorovateli jsou samozřejmě podobné kritiky na denním pořádku – tito kritici totiž disponují luxusem teoretizování bez nutnosti podrobit své teorie i sebe samé zkoušce ohněm v politické praxi úřadu.

Crowley se přestěhoval do sicilského města Cefalu, kde ve zchátralé budově zřídil své „Thelemské opatství“. Po smrti stoupence Raoula Lovedaye musel Crowley v roce 1923 ze země odejít, jeho přítomnost totiž byla pro fašistický režim ostudná. 34]

Výrazným mužem, který musel v Thelemě rozpoznat protofašistické prvky, a sám se pak stal jedním z význačnějších mluvčích britského fašistického hnutí sira Oswalda Mosleyho, byl vojenský historik a tvůrce doktríny moderního tankového vojenství J. F. C. Fuller. Ten Crowleyho poznal už v roce 1905, a patřil tak k jeho nejranějším příznivcům. Spojovaly je okultní zájmy a nietzscheánský světónázor. Oba také jasně chápali nivelizující působení socialismu: „lógr na dně demokratického kotle“. Nietzsche byl ovlivněn i jeho negativní postoj ke křesťanství. 35]

Fuller se s Crowleyem setkal roku 1906 a sepsal jeho první biografii *The Star in the West (Hvězda na Západě)*, vítězné (a také jediné) dílo v soutěži vytvořené k propagaci Crowleyho poezie. Přestože Fullerův zájem o okultní věci a mysticismus trval po celý jeho život, s Crowleyem se kvůli jeho excentrickým kouskům, na kterých si opakovaně smlsával bulvár, rozešel už roku 1911.

V roce 1932 Fuller stále psal nietzscheánským jazykem o socialismu a demokracii coby plodech křesťanství. Po vstupu do Britské unie fašistů, kde se stal Mosleyho vojenským poradcem, už ale Fuller zůstal doživotním mosleyovcem, a to i po válce, a jakékoliv další styky s Crowleyem odmítal.

* * *

Zatímco se fašisté (především „klerofašisté“), cechovní socialisté, vyznavači sociálního kreditu, distributisté, syndikalisté a další pokoušeli vypořádat s problémy mechanického věku, a dokonce i Evola přišel ve svých *Lidech mezi troskami* s čímsi, co by se dalo nazvat praktickým plánem, Crowleyho thelemské sociální pojetí zůstalo podobně mimosvětské jako jeho mysticismus a jen málokdo z jeho stoupců se tak podle všeho podrobněji zabýval politickým rozměrem či aplikací Thelemy.

Crowley byl básník a mystik, ne aktivista nebo politik, a jeho ne plně rozpracované pojetí dějinných cyklů počítalo s příchodem Hórova eónu, věku „síly a ohně“, s Crowleym coby jeho „zvěstovatelem“. Stejně jako nás Marx ujišťoval, že triumf komunismu bude završením nevyhnutelného dějinného procesu, věřil i Crowley, že thelemský světový řád nastane působením neměnných kosmických zákonů. Podobně jako ale Marx vyzýval socialisty, aby se stali aktivními činiteli tohoto procesu, představoval si i Crowley, že z tvrdých nároků jeho Svatého řádu povstanou thelemští rytíři, kteří vybojují *svatou válku* proti všem starým krédům:

Musíme bojovat za svobodu proti utlačitelům: náboženským, sociálním nebo průmyslovým. Jsme zcela proti kompromisu, každý boj vedeme až do konce; každý z nás za sebe koná svou vlastní vůli, a všichni za všechny usilujeme o nastolení zákona svobody... Ať každý pozvedne zbraň v nenávisti k útlaku... štědrý a připravený tasit meč pro jakoukoliv věc, k níž ho spravedlnost a svoboda povolají.
36]

Poznámky:

- 1] *Kniha zákona*, 1: 42.
- 2] *The Law is for all*, p. 101.
- 3] *The Law is for all*, s. 321 *Liber Oz*.
- 4] *The Law is for all*, s. 321
- 5] Crowley, *The Book of Wisdom or Folly* (Maine: Samuel Weiser, Maine 1991), článek 39, *Liber Aleph Vel CXI*.
- 6] Nietzsche, *Beyond Good and Evil /Mimo dobro a zlo/* (Middlesex: Penguin Books, 1991), s. 175.
- 7] K. R. Bolton, *Thinkers of the Right* (Luton: Luton Publications, 2003).
- 8] *The Law is for all*, s. 228.
- 9] *The Law is for all*, s. 228.
- 10] *Liber Legis* 2: 25
- 11] *The Law is for all*, s. 192.
- 12] Evola, *Men Among the Ruins*, ps. 224-34

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

- 13] *The Law is for all*, s. 251-52
- 14] *The Law is for all*, s. 230.
- 15] Crowley, *The Confessions of Aleister Crowley* (London: Routledge & Kegan Paul, 1986), s. 544.
- 16] Crowley, *Magick Without Tears* (Arizona: Falcon Press, 1983), s. 346
- 17] *The Law is for all*, s. 251
- 18] *The Law is for all*, s. 251
- 19] *The Law is for all*, s. 227
- 20] Evola, *Men among the ruins* (Vermont: Inner Traditions, 2002), s. 224
- 21] Crowley, *The Law is for all*, s. 281.
- 22] Crowley, *Liber CXCV*, "O.T.O. An Intimation with Reference to the Constitution of the Order," odstavec 21, *The Equinox*, díl. III, č. 1, 1919.
- 23] An Intimation, odstavec 1.
- 24] An Intimation, odstavec 5.
- 25] An Intimation, odstavec 9.
- 26] An Intimation, odstavec 30.
- 27] An Intimation, odstavec 10.
- 28] An Intimation, odstavec 12 a 13.
- 29] An Intimation, závěr.
- 30] Anthony Rhodes, *The Poet As Superman - D'Annunzio* (London: Weidenfeld & Nicolson, 1959).
- 31] Rhodes, s. 221
- 32] Crowley, *Confessions*, s. 911
- 33] Crowley, *Confessions*, s. 911

34] Wilson, *Aleister Crowley: The Nature of the Beast*, s.133

35] Anthony Trythall, *Boney Fuller: The Intellectual General* (London: Cassell, 1977).

36] *The Law is for all*, s. 317

Druhá, závěrečná, část článku Kerryho Boltona *Aleister Crowley as Political Theorist, Part 2* vyšla na stránkách Counter-Currents Publishing 3. září 2010.